

Como inseniar Interlingua?

Theorias e consilios practic

Un guida pro non-expertos

Ingvar Stenström

Como inseniar Interlingua?

Theorias e consilios practic. Un guida pro non-expertos

per Ingvar Stenström

Originalmente publicate in 1993 per le Societate Svedese pro Interlingua

Republicate in agosto 2021 con notas al pede del paginas

© 1993-2021 Ingvar Stenström e Union Mundial pro Interlingua

Tote derechos reservate. Iste texto es facite disponibile pro uso non-commercial solmente. Tote formas de re-vendita o re-distribution electronic o imprimate es prohibite sin permission in scripto. Nulle parte de iste publication pote assi esser reproducite, copiate, conservate in un systema de cercar o transmittite in ulle forma o per ulle metodo: graphic, electronic, mechanic, photographic, registrate sur disco o cassetta, transferite a bases de datos o in altere maniera sin permission in scripto. Es permittite citar in recensioni con indication del fonte.

Prefacio

Le parte le plus importante del titulo de iste parve quader-no es **Un guida pro non-expertos**. A profesionales del inseniamento illo ha nihil a offerer. Sed il es probable que le majoritate del instructores de Interlingua essera ancora durante multe annos laicos, e pro illes un poco de consilios pote esser utile.

Pro incoragiar e adjutar le voluntarios, le quales nos urgentemente besonia, io ha presentate mi consilios in discursos a un reunion de interlinguistas scandinave in 1990 e al 11e Conferentia International de Interlingua in Borne, Nederland, in julio 1993.

Mi proprie experientias se basa sur mi inseniamento de Interlingua como un parte del subjecto *Allmän språkkunskap*¹ durante 26 annos a 500-1000 studiantes in le gymnasium. Il es dunque natural que io face referentias in le prime loco a mi proprie manual (“Interlingua - instrumento moderne de communication international”, que nunc ha essite adaptate pro usatores de 9 differente linguas maternal; comprabile ab le Servicio de Libros de UMI²).

Pro illes qui desira saper del utilisation de Interlingua pro Concretisar le “Vocabulario international” - “le lingua in le

1 Cognoscentia general de linguas

2 www.interlingua.com/litteratura

linguas”, se trova un description in Stenström-Yeager: “Tema: Interlingua e interlinguistica e Interlingua” (Union Mundial pro Interlingua 1991, ISBN 90-71196-17-8).

Le libretto es vendite pro le beneficio del Fundation pro Interlingua in Est-Europa.

Ingvar Stenström

Theorias e consilios practic – un guida pro non-expertos

Instructores del schola svedese suffre regularmente cata anno de un phenomeno que es appellate “dies de studio”, un sorta de education continueate. Characteristic pro illos es que si-nominate expertos veni discursar coram collegas qui jam sape tote isto a causa de longe annos de experientia. E le expertos sempre comencia per enunciar un serie de constatationes axiomatic, cuje veritate debe esser evidente a omnes. Audir isto es terribile, sed nunc vos lo audira:

Le instruction debe esser differente pro alumnos, apprendentes differente. Il non existe un methodo applicabile in omne cursos. Si on es incredibilmente fortunate, on se trova como instructor ante un classe homogenee. Isto tamen occurre multo rarmente. In un *schola* on ya pote expectar scholares al minus del mesme etate e con experientias simile, sed non in un classe de studiantes voluntari de Interlingua. A nostre Conferentia de Sheffield – le famose “6ton Conferentia”³ – in 1983 io me trovava in un situation que debe esser un incubo pro un inseniante: le

3 Le 6e Conferentia International de Interlingua con le secretario del Societate Britannic pro Interlingua, Brian C. Sexton, como le arrangiator in chef

plus juvene habeva dece-un annos e le plus vetule septantacinque, de plure nationalitates. Solmente le *intuition pedagogic* e le *adaptabilitate* ganiate per longe experientia pote salvar un tal situation. Isto esseva un caso extreme, sed vos debe esser preste incontrar gruppos heterogenee e vostre prime regula debe alora esser: **Sia flexible!**

Le theorias

Como apprende on un lingua? Mi responsa post quasi quaranta annos in le profession es: “Io non lo sape”. E le cosa ancora plus choccante es que le responsa del linguistica es tamben multo vage. Un **infante** apprende su lingua maternal per ascoltar 8-14 horas per die lo que dice omnes in su proximitate, vidente le objectos, le actiones e le situationes associate con le serie de sonos que constitue le parolas, Ille o illa audi le parolas repetite con le mesme modificationes in simile contextos, i.e. le morphologia, ille audi le parolas esser rangiate in le mesme ordine in le sententias e nota que deviationes, p.ex. le predicato ante le subjecto, cambia un constation in un question. Isto es dunque le methodo que le natura monstra a nos. Sed, sed... 8-14 horas multiplicare per 365 dies durante 5 annos, isto es 18000 horas ante que ille pote *comprender e parlar* le lingua maternal. A isto on debe adder le horas pro poter leger e scriber le lingua. Nulle instructor de linguas estranier habera a su disposition iste enorme amontas de tempore.

Le methodo “natural” in su forma extreme dunque non es usabile, excepte in le rarissime casos, ubi on deberea inseniar Interlingua a infantes.

Le methodo traditional es in su forma pur extreme-mente basate sur le grammatica e le parolas quasi servi primarimente pro demonstrar le regulas del grammatica e le methodo applica amplemente **traduction in e ex le lingua maternal**. Illo visa a un alte grado de **correctessa**.

Le methodo “directe” es in principio monolingue e non “permitte” traduction pro evitar interferentias ab le lingua maternal.

Illo esseva de facto prescribite pro le scholas svedese reformatate in le fin del sexantas. Le resultados non esseva incoragiante. Le alumnos parlava plus, sed tests comparative monstrava que le amelioration non esseva grande e in omne altere campos, le comprehension, le scriber e le capacitate de parlar *correctemente* le resultados del scholares inseniate secundo iste methodo esseva plus mal, in le scriber multo plus mal.

Hodie un methodo mixte, **le methodo directe modificate** es le plus usual in scholas svedese. Inseniante le grammatica on ha retornate al *methodo contrastive*, i.e. le instructor monstra al differentias inter le lingua maternal e le lingua inseniate. Isto significa un grande ganio de tempore e un maestria plus secur. E naturalmente le listas de vocabulos de novo contine *traductiones*.

Mi consilio concrete es: Parla Interlingua tanto

como possibile, sed face le poc explicationes necessari del grammatica in vostre lingua national. (Non misce troppo le duo linguas!) Isto es le methodo rational e del bon senso non-dogmatic. Memora *augmentar* le parte del lection que es in Interlingua de plus in plus! Non hesita parlar in Interlingua mesmo si le alumnos non comprende *toto* que vos dice! (Illes jam comprende un o duo milles parolas international, non oblida isto!) Appropriar se un lingua per audir p.ex. cantos e vider filmes o per ascoltar altere homines parlante lo non es *studio o apprension*, sed un processo que on appella in le linguistica applicate *acquisition* del nove lingua. Tote contactos con le nove idioma que non es studio consciente es rangiate sub iste termino.

Qui essera vostre studiantes?

8 Pro finir con successo le studio de un cosa si innatural como un lingua estranier, le lingua de un altere populo qui non sape – como nos svedeses – que lo que on lege es un “bok”, sed crede que on pote nominar lo “Buch”, “livre”, “book” o “kniga”, pro esser successose in un tal interprisa es desirabile tres conditiones, tres qualitates:

1. motivation **2. talento** e **3. energia** (pro non dicer persistentia).

Non omnes nasce con iste talento, sed illo pote esser partialmente compensate per un abundantia de energia. Sed sin le motivation necuno se annuncia pro apprender Inter-

lingua. Il es le objectivo de nostre movimento de crear o mostrar al existentia latente de un tal motivation in multe homines. Le germano p.ex. on apprende proque 1) on vole comunicar con germanophonos o 2) proque le systema de education prescribe le studio de *der/die/das* e de vocabulos como *Gesundheitswiederherstellungsmittelszusammenschungsverhältnissachkündiger* e in addition le synonymo *Apotheker*.

Le motivationes pro apprender Interlingua es probabilemente:

- 1. Interesse in linguas in general.**
- 2. Idealismo** (un lingua commun es necessari pro comprehension in le large senso).
- 3. Desiro de haber un base pro studio de altere idiomas e pro comprender le structura del vocabulario international.** (Un del plus forte motivationes pro le introduction in le schola, si “solmente” le autoritates e le publico general sapeva del existentia de Interlingua.)
- 4. Desiro de comunicar con le communitate interlinguaphone e con le 500 milliones qui vos comprende.** (On debe in iste connexion accentuar que le interlinguista debe *maestrar* Interlingua pro poter comprender le responsas del romanophonos, le italianos, portugeses, sud-americanos etc.)
- 5. Le satisfaction de apprender un idioma que on vermente pote maestrar sin dedicar se al studio durante 10 annos.**

Un importantissime parte de vostre labor como profes-

sor de Interlingua essera de *rememorar al cursistas, de tempore in tempore, le existentia de iste motivation, e que Interlingua dona a illes un utilitate tangibile.*

Le categorias de studiantes que nos pote incontrar es:

A. juvenes e B. adultos, con plure subdivisiones: *1. educatos e 2. monoglottos*. Le adultos pote esser personas in le etates laborante o pensionarios (retiratos). (Iste ultime categoria es un que se ha monstrate forsan le plus utile pro nos, proque illo ha le tempore de *laborar* pro nos. In general lor longe experientia del vita e le facto que, illes es accostumate a travalio disciplinate e forsan a studios sub formas stricte de altere linguas, les face un gruppo agradabile como alumnos. Le sol disadvantage es que homines un poco avantiate in annos aprende non multo rapidamente nove parolas e con un certe difficultate le pronunciation.

Felicemente le pronunciation non es difficile, sed nos debe insister sur le cinque vocales: nunquam longe, al maximo semi-longe quando accentuate, pro evitar le diphthongisation. Le ideal es le vocalismo espaniol e polonese.

Svedeses debe evitar le vocal in “far”, troppo claudite, facer attention a lor *o* e *u*, que es representate in nostre lingua per altere litteras.

Le daneses tende a aperir troppo lor *a* e debe exercitar multo le pronunciation del *d* e *v*, e evitar le pronunciation fricative de *t*.

Germanos deberea resister a lor habitude de leger *sed* como [zet] e de prolongar le vocales. Le *r* apical es multo

preferibile al [R] uvular de franceses e germanos, que de facto pote esser confundite con le sono [h] specialmente quando iste sono es producite per un slavo.

Francophonos debe retornar al pronunciation de lor ancestres latin: isto es nulle vocales nasalitate. Le mesme problema es actual pro lusophonos. Le plus difficile pro franceses es le accento tonic.

Lor cosinos hispanophone probabilemente se accostumara tosto con un poco de disciplina a dicer [ditser] in loco de [de ›ir].

Tchecos e slovacos habera nulle problemas, si illes non se lassa influer troppo del longe vocales de lor linguas maternal. Nos ha audite lor bon e clar pronunciation in le Conferentia International de Interlingua de Helsingborg⁴.

A russos un o duo observandos: nulle consonantes es mollificate, le littera *e* non es [je] sed plus tosto [e], Omne vocales retene lor clar pronunciation in omne positiones, attention special al *o*.

“Angleses scribe Birmingham e lo pronuncia Manchester”, secundo le dicto. Consilio: Pronuncia le vocales como breve e à la scotese e sempre con le mesme sono in omne positiones. Specialmente problematic sembla esser le *e* e le *o* le quales non debe sonar [ei] o [ou].

4 In 1991

Le lection

Le prime lection es naturalmente de importantia special. Comencia iste lection – e omne alteres – per alcun parolas in “Interlingua immediateamente comprensibile” pro captivar le attention del gruppo. Un tal *phrase captiva-attention* (“catch-phrase” in Swenglish...) in general significa que le apprendentes deveni attentive e preste pro le prime momento del lection, le qual *non* deberea esser un explication in le idioma maternal. Ben que **variation** es un parola-clave in tote inseniamento, e in cursos pro **juvenes** un requirimento absolute, un *sine-qua-non*, un **skeleto** de cata lection es necessari.

Non comencia le lectiones per parlar de cosas irrelevante, le temperie, le impostos o le lumbagine de vostre oncle. **Si on non succede finir intra un tempore non troppo longe un si grande parte del curso que le studiantes senti que illes, de facto, pote usar le lingua, illes va quitar le studio con disappunctamento e dissatisfaction.** Un “skeleto” es un garantia que cata lection significa *un* passo in avantia.

A vostre disposition vos debe haber un magnetophono e un tabula nigre (o folios in grande formato a scriber), pecias de creta o pennas, e desirabile es un retro(pro)jector.

E nunc vos pote comenciar: Le phonobanda vos ha ponite in le magnetophono, le libros se trova ante le scholares!

1. Ascolta le phonobanda sin commentos

2. **Lege in choro, omnes insimul, le lista de vocabulos del texto a studiar, indicante brevemente similitates inter parolas de vostre proprie lingua**

3. **Lege le texto in choro. Multes es un poco timide leger individualmente ante haber “gustate” le parolas**

4. **Lege le texto individualmente, assi que omnes ha le occasion de leger**

5. **Monstra al studiantes le “difficultates”, le estructuras grammatical** (in le manual Stenström p.ex. in lection 1 le articulos, le plural (quando *-s* e quando *-es?*), le pronunciation del vocales non longe, non diphthongisate! – e de *c* ante *e*, *i* e *y*. Le position del adjectivos, le pronomines personal.)

6. **Lege le texto ancora un vice e lassa le studiantes poner le questiones inter se**

7. **Scribe le exercitios in le *Commentario*** (Le exercitios in mi manual certo non suffice. Le manual Gopsill e le libretto de exercitios de Breinstrup⁵ es complementos recommendabile.)

Arrivate al numerales (lection 3), non proba facer les aprender toto in un lection, sed distribue le exercitios de iste capitulo tediose sed importante durante que vos repete lection 2 e comencia lection 4.

5 F.P. Gopsill: “Interlingua Today”, Union Mundial pro Interlingua, 2017, ISBN 978-2-36607-044-6; Thomas Breinstrup: “Interlingua-kursus for begyndere – øvebog”, Dansk Interlingua Union, 1984

Emphasa que le **pronunciation**, ben que non tanto importante como in un lingua national tamen debe esser **conforme al norma establite pro assecurar comprehension** per estranieros, mesmo per homines qui non cognosce Interlingua illes ipse! Sonos clar e distincte!

Concernente le **intonation**, repete de novo e de novo pro svedeses e norvegianos principalmente: “Non leva le tono de vostre voce al fin de un sententia, si il non se tracta de un question que se pote responder per *si* o *no!*” Accentua le parolas que es *importante* in le phrase e non prepositiones e conjunctiones!

In iste connexion: Le transposition del accento tonic in le verbos pote esser *un poco* difficile: parlar, parla, parlava, parlara, parlarea, parlate, parlante. Sed le facto que nulle exceptiones existe elimina iste problema post alcun lectiones. Non oblida; facer exercitios con cata verbo in tote le tempores in le textos 4-12, si vos utiliza le manual Stenström.

Le duo objectivos differente

Inseniari Interlingua on pote poner le preponderantia sur un del duo aspectos: Alternativamente on se concentra sur le apprension de Interlingua como un instrumento de communication, o on utiliza Interlingua como un concretisation del analyse del vocabulario international como in le gymnasio svedese in le subjecto *Allmän språkkunskap*. In nostre cursos pro le publico le prime aspectu debe esser le princi-

pal. In altere parolas nos visa al acquisition de un cognoscencia **active: Le studiantes va post le curso poter 1. leger e comprender Interlingua, 2. audir e comprender, 3. parlar e 4. scriber.**

Illes debe dunque apprender le grammatica elementari, un minimo de 2000 parolas e formar phrases oral- e scriptamente con iste 2000 parolas secundo le regulas del grammatica.

Como apprender le grammatica?

Felicemente le grammatica non es difficile. Pro non-europeos illo certo es le minus difficile del grammaticas de linguas occidental. Sed mesmo “europophonos” (nove parola!) debe laborar un poco pro **automatisar le formas nominal o verbal**, le quales ya es frequentissime. Tal exercitios pote facer se como **transformationes de structuras (patronos de phrases)** como in le transparentias sur le qual se basa lection 3 in *Interlingua in cinque lectiones*, le parve curso pro le conferentias⁶. (Exercitios del pronomines personal e possessive se trova in lection 2.)

6 Un curso de interlingua developpate specialmente pro le conferentias international de interlingua e assi non a disposition general.

Como apprender le vocabulos?

Alcuno ha pronunciate forsan le plus bon consilio re isto que io ha unquam audite: “Prende un nove parola e dice lo dece vices, e illo essera le vostre pro le resto del vita!” (Io memora un vice quando io haveva citate iste consilio in un classe. Un puera sedeva in profunde concentration, battente su fronte con le pugno pro cata reprise de un parola. Le parola? “Ingvar, Ingvar, Ingvar...”)

Seriosamente: Iste consilio es bon proque illo emphasa le ver nucleo de apprension: **le repetition**. Io volerea adder: “Scribe le vocabulo alcun vices tamben – pro esser secur de vostre possession.” E un altere consilio: Parolas debe esser apprendite in **contexto**!

Un question spinose es: Quante labor repetitive pote on exiger ab le studiantes in studios voluntari?

Le passo importante

Le passo importante es le transition ab esser un receptor passive de cognoscentias, de vocabulos e structuras grammatical, usque a esser un usator active, uno qui parla e scribe.

Conversation es questiones e responsas. In *Interlingua in cinque lectiones* e in le brochure *Le lingua international del 21e seculo* vos trova le paragraphos *Como formar questiones* in lection 3 respectivamente in le pagina 4. Insenia jam a un sta-

dio initial **phrases fixe** como “Io crede que...”, “Ille vole ...-r”, “Vos pote ...-r”, “Nos debe ...-r”, “Illes non osa ...-r”, e le phrase utilissime “Io non sape...”

Vos probablemente non es de accordo con le autor, sed...

Le instructor es un persona importante

Alumnos de omne categorias es – al contrario – de accordo in altere respectos: Le instructor debe esser non solmente “le melior in le classe” sed un **inspirator con entusiasmo inexhaustibile con patientia superhuman e con humor**. Ille debe haber un personalitate satis forte pro esser a vices un clown qui tamen pote retornar in alcun minutas a esser uno que on pote respectar, ascoltar e sequer. Sed ille non besonia esser un superhumano. Dunque: Non *time* offerer vostre servicio de inseniante in un curso! Joca, amusa, canta – toto – pro facer vostre gruppo *apprender!*

Io non pote satis sublinear le necessitate de **variation** durante le lectiones. Post haber studiate le medietate del curso vos pote de tempore in tempore inserer textos ex *Panorama*⁷ o ex altere publicationes. **Face le studentes abonar se a Panorama si tosto como possibile!** “Extra-

7 *Panorama* in interlingua (ISSN 0903-2932), le magazin international de novas, publicate per le Union Mundial pro Interlingua desde januario 1988, www.interlingua.com/panorama

textos” naturalmente debe esser seligite secundo lor accesibilitate. Textos difficile pote intimidar un novicio sin un adequate tresor de parolas in su possession.

Legente in *Panorama* de eventos e de personas in le circulo mundialmente disperse de interlinguistas, illes se sentira un parte de iste communitate international e tosto illes va revelar le attraction de contactos trans le frontieras.

Presenta tamen como un incitamento motivante **le proxime conferentia international** e arrangia vos ipse **incontros** local, regional o national con altere interlinguistas! Captiva cata occasion de experientiar Interlingua como le lingua vivente que illo es. Grupos local pote haber parve conventiones sin multe formalitates. Sia stricte in solmente *un* puncto: durante un certe periodo del incontro on debe effortiar se a parlar solmente in Interlingua. Plus rapidamente que le participantes lo crede, illes transpassara le limite – le timiditate de usar un nove lingua – e le mundo interlinguista stara aperte a illes.

18

Non supercarga vostre alumno, supertaxante su capabilities, i.e. non demanda que ille apprende troppo de vocabulos cata lection. Lectiones que contine plus que 35 parolas vos debe divider in duo.

Sed il es impossibile dicer alque universalmente valide re isto; vostre cursista forsan ha studiate plure linguas previevemente – e un categoria problematic es le grande gruppo qui *jam pote leger* e comprender Interlingua e pro isto lo studia superficialmente. *Si*, tamen un persona, qui non dormiva

durante su lectiones de latino e ha altere linguas in su baggage intellectual, face le parve effortio de studiar le lectiones systematicamente, ille o illa trovava a su stupefaction e satisfaction, que ille jam post duo tertios del lectiones pote *activemente usar* le nove idioma. Interlingua es un parte integrate in le cultura del humanos moderne, proque illo es le parte del latino que supervive in nostre tempore!

Tal alumnos excellente pote facer exercitios plus avantiata, p.ex. transformar un texto in un “drama” e presentar lo al classe.

Nulle studiante de Interlingua pote dunque dicer post le curso, si ille lo ha ben sequite, que ille le ha date nihil. Cata bon cursista habera recipite *et cognoscentias* plus o minus profunde de un nove instrumento de communication *et* un melior comprehension del milles de “parolas estranier” que alteremente poterea impedir su lectura de libros e articulos scientific e technic.

In conclusion: Inseniante Interlingua, sur qualcunque nivello, vos face un labor cultivante – un acto de cultura. Isto es un labor digne de vostre effortios e de vostre dedication!

Interlingua es un instrumento practic de communication international. Milliones comprende interlingua immediate. Le prime libro de interlingua esseva publicate in 1951, quando le International Auxiliary Language Association (IALA) post 27 annos de studios scientific e lingual publicava “Interlingua-English Dictionary”.

Le Union Mundial pro Interlingua (UMI) es un organisation international, sin scopos lucrative, pro promover e diffunder le international lingua auxiliar interlingua, publicate in 1951 per le “International Auxiliary Language Association” (IALA). Le Consilio General determina le politica general del UMI. Le Consilio Executive face le labores quotidian del UMI. Le UMI esseva fundate le 28 de julio 1955 in Tours, Francia, e esseva registrate como association no. 0911004931 al subprefectura de Étampes, Francia, le 3 de agosto 2006. Le UMI collabora con le organisationes national de interlingua.